

Visszakerült családjához az eltűnt kisgyermek

Csaknem egy évig tartó, közérdekklődéssel kísért nyomozás végére került pont csütörtökön, a Budapesti Rendőr-főkapitányságon: a Horváth család végre visszakapta régen eltűnt kislányát, az azóta egy éves „hölgye” cseperedett Renátát.

Mint a nagy port felvert bűnügy korábbi sajtójelentéseiből ismeretes: az akkor két hónapos csecsemőt tavaly decemberében vitte el egy ismeretlen nő a VII. kerületi Majakovszkij utca 65/A szám alatti Halló önkiszolgáló étterem elől. A nagy erővel, széles körű lakossági segítséggel megkezdődött rendőrségi vizsgálata a napokban vezetett eredményre: a BRFK szerdán közzétett sajtóközleménye bejelentette, hogy rendőrkézre került Páll Lászlóné 33 éves foglalkozás nélküli, dunakeszi lakos, aki alaposan gyanúsítható a bűncselekmény elkövetésével.

Az ügy részleteiről csütörtökön sajtókonferencián tájékoztatták az újságírókat a BRFK munkatársai. A több szálban futó vizsgálat során végül is az a verzió vezetett sikerre, amely feltételezte, hogy a bűncselekményt egy, gyermek után erősen vágyódó — feltehetően lelkileg sérült — nő követte el. Ebben a körben több ezer asszonyt ellenőriztek, s a hosszadalmas „aprómunka” során így jutottak el Páll Lászlónéhoz. Az őrizetbe vett asszony valómása nyomán kirajzolódott a „pszichodráma” körvonalai.

A gyermektelen asszony már hosszú ideje eredménytelenül vágyódott gyerek után, ezért 1983-ban terjével örökbe fogadták testvére Rózsa nevű kislányát. Időközben azonban megromlott a családi kapcsolat; Pállné elvált férjétől, s a gyereket az apánál helyezték el.

Feltehetően a gyermek utáni vágyódás volt az okozója annak, hogy az asszony az elmúlt év nyarán környezetével, élettársával, s talán még önmagával is elhitette: gyermekáldás élébe néz. Ennek megfelelően viselkedett, öltözködött, s a vélt terhességgel még a Margit kórházban is eltöltött három napot.

Karácsony közeledtével kérte volt férjét, hogy az ünnepekre engedje el a kislányt. A férfi megtagadta a kérést, az amúgy is rendezetlen körülmények között élő asszony erre nyakába vette a várost, céltalanul bolyongott az utcákon, pályaudvarokon aludt.

Az emlékezetes napon, december 23-án éppen a Halló bár előtt vezetett el az útja, amikor megpillantotta az őrizetlenül hagyott baba-kocsit, benne a pingvinminta takaróval bebugyolált gyereket. A hirtelen jött ötlettel vezéreltetve — gyors tereszemle után — megtagadta a gyerekkocsit, és sietős léptekkel eltolta. A Lenin körút egy félreeső kapualjában kikapta a csecsemőt a kocsiból, taxit fogott, s apja III. kerületi lakásához vitette magát. „Megszültem a gyermeket, most jövök a Margitból” — állított be édesapjához, akinél csavargásai során gyakran megfordult.

A korábbi „terhesség” okán az élettárs, a rokonság elhitte az asszony szavait, aki egyébként hamarosan iratokról is „gondoskodott”. A III. kerületi anyakönyvi hivataltól másolatot kért a korábban örökbe fogadott lánya anyakönyvi kivonatáról, majd a papírt — meg lehetőséget primitív módszerekkel — meghamisította. Az ellopott kislány ettől fogva — az élettárs neve után — mint Szabó Erzsébet kezdett „új életet”.

A sajtótájékoztatón a BRFK munkatársai elmond-

ták azt is, hogy az ánya jól bánt „gyermekével”. A kicsi szépen fejlődött, most is jó egészséggel van, immár igazi családja körében. A házkutatás alkalmával előkerültek azok a holmik is — a kezeslábas rügdalozó, a takaró —, amelyeket a kisgyermek eltűnésekor viselt. Ezeket az egyértelmű tárgyi bizonyítékokat azonban hamarosan orvosszakértői vizsgálat egészíti ki.

Páll Lászlóné jelenleg a BRFK őrizetében várja a vizsgálat lezárását; „családi állapot” megváltoztatása vétség miatt folyik ellene eljárás.

*

Valóban egy évig terjedő szabadságvesztéssel sújtható Páll Lászlóné? Erről kérdezte Békés Imrét, az ELTE büntetőjogi tanszékének vezetőjét az MTI munkatársa.

— Büntető törvénykönyvünk szerint az, aki más családi jogállását megváltoztatja, így különösen gyermekeket kicserél, vagy más családba csempész — s ebben az esetben ez utóbbiról van szó —, vétséget követ el, és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, javító-nevelő munkával, vagy pénzbüntetéssel büntethető. Abban az esetben lehetne másként megítélni a bűncselekményt, ha az illető asszony például a gyermek egészségét, testi épségét sértette volna.

— A gyermek eltűnése után vita volt a büntetőjogászok között, hogy ez egy másik bűncselekmény-e, mégpedig a személyi szabadságtól megfosztás. (A BTK egyébként ezt is hasonló büntetéssel fenyegeti.) E bűncselekménynek azonban vannak minősített esetei is, például, ha aljas indokból követik el, a sértettet sanyargatják, illetve neki jelentős érdeksérelmet okoznak. A vita akörül folyt, vajon a gyermeknek van-e személyi szabadsága.

— Az esetből az a következtetés vonható le, hogy itt nem esik egybe a törvény tényleges szövege és a társadalmi erkölcsi elvárás. A hatályos törvény nem szabályozza az ilyen bűncselekményeket, mert szerencsére ez ideig rendkívül ritkán fordultak elő ilyen esetek.

Jegyzetek balettről, több tételben

A mostanra tervezett négy műből is egyelőre hármat volt szerencsénk látni, ráadásul: két tételben! A keddi és a szerdai ifjúsági bérletes előadásokon. Mielőtt az olvasó követhetne lennének itélne a számtani fejtegetéseket, íme a magyarázat: recenziás — aki rajta kívülálló körülmények folytán nem lehetett a saját bemutatóján — nem is képzelte, hogy ily hamar ifjúsági bérletbe sorolják a friss balettprodukción, s nem is nézett utána, hogy a Déryné bérletesek nem 7-re, hanem 6-ra járnak színházba. **Magyarul:** az előadás elejét kedden, a végét szerdán bírtam megnézni; elképzelhető a helyzet?

A képzeletünkre, asszociációs képességeinkre nagyon is számít **Imre Zoltán** koreográfus (az együttes művészeti tanácsadója) **Perzsa Stabat Mater**re készített, azonos című művének befogadásához. Megar, hogy a nézőnek fogalma van az olasz vallásosság sajátságairól, profán természetéről. Mi más adhatna az alkotónak jogot, hogy a zenei géniuszt fájdalmas, csendes-könnyes, borongós líráját helyenként vádirattá, elemmentáris panasszá és tiltakozásá fogalmazza át? A fájdalmas anya bibliai, fojtott, belső szenvedését a 20. századi poklok embert önmagából kifordító kínjaihoz társítja? A megfeszített Krisztus tudatosságát, vállalt áldozatát, méltósággal viselt kínját az emberiség modern történetének férfiúi vadállatiságához? Avagy megváltó mártíromságát újkori mártírok sorsának teljes értelmetlenségéhez? A Stabat Mater című Imre Zoltán-balettfantázia — a téma annyi más feldolgozása után — **szuverén látomás**; majd azt irtuk, a nemek sorsáról a történelemben... De hát az emberről van itt szó, az életét átszenvedő, az önmagának örökös diszharmonizáló, könnyet és kint „kiharcoló” emberről; aki törpe léte során minden **végletet** „kipróbál”, talán mert ilyen a természet. Mindezek után értelmetlennek tetsző kérdés: pesszimizmus-e a táncnyelv megfogalmazott Stabat Mater? Gondolkodtató. Öntörvényű.

A nyelvem adekvát a mondanivalóhoz (bármilyen paradoxus hangzik); 20. századi, Rendkívüli **technikai** igényt támaszt a koreográfia. **Zsarnóczai Gizellát** látuk az Anya-szerepben, remeknek. A nagy karfeladatnak technikai érettséggel, tudással tett eleget az együtt, amely szemmel jól látható, gyors fejlődést mutat. s érzékenységet a — klasszikus iskolázottságot is feltelező — modern táncnyelv iránt (koreográfus-asszisztens: **Ugjay Ilona**).

Krámer György jegyzi a **Támad a szél** című koreográfiát, amelyet **Mártha István** kopolcsi **Hangnaptól** készítette. A zenemű címe kifejező, lényegre utaló: mai zenéi elbeszélő költeményről van szó, életképről, a

Nem „stilszerűek” kívánunk lenni azzal, hogy a főnti címet használjuk a Találkozások című. Balett-est több tételben alcímű kasszinóbai estről szóló jegyzeteinknek. Ugyanúgy a szükség, a kényszerűség, bizonyos feltételek hiánya munkál itt — mint ott. A szegedi balettgyűjtés második (az idei évadban első) új produkciója azért kapta e kétségtelenül elegáns hangzású, de azért leleplező alcímét, mert a társulat okult az elmúlt szezon tapasztalatán: a standard-létszám és művészi erő (vendégművész nélkül) nem akkora, hogy folyamatosan repertoáron tarthassák valamennyi kamaraművel, amelyek pedig már az épülő repertoárban vannak.

modern, a nagy európai iskolákban nevelkedett táncnyelv ez, pontosabban táncszínházi. Hiszen eleven színpadi hatást ér el — a társalkotóval, **Csik György** színpad- és jelmeztervezővel együtt — Imre Zoltán, nem utolsósorban azzal az ötlettel, ahogyan a hagyományos, bennünk élő bibliai képeket elegyíti a modern balettnyelv nagyszerű kifejező eszközeivel. A naturalisztikus, életképszerű, a darabot mintegy „tetelek-re” osztó, szerkezeti tartópilléreként, az érzelmi-értelmi azonosulást is segítő jelképeként beiktatott bibliai jelenetek **fantáziára**, különlegesen, érdekesre hangolják a művet, egyszerre **magyarázzák és megemelik** a gondolatot. A színpad sötét, embertelenül ridegalap-díszlete — telitalálat. Bibliai sziklasír (Jézus itt volt, de feltámadott), börtön (rabok tovább nem leszünk), reménytelen krematórium (a munka nemeseit), embertelen orwelli betonelemtel (egyenlők vagyunk, de lettek nálunk „egyenlőbbek”) — egyszerre.

Rendkívüli **technikai** igényt támaszt a koreográfia. **Zsarnóczai Gizellát** látuk az Anya-szerepben, remeknek. A nagy karfeladatnak technikai érettséggel, tudással tett eleget az együtt, amely szemmel jól látható, gyors fejlődést mutat. s érzékenységet a — klasszikus iskolázottságot is feltelező — modern táncnyelv iránt (koreográfus-asszisztens: **Ugjay Ilona**).

Krámer György jegyzi a **Támad a szél** című koreográfiát, amelyet **Mártha István** kopolcsi **Hangnaptól** készítette. A zenemű címe kifejező, lényegre utaló: mai zenéi elbeszélő költeményről van szó, életképről, a

bakonyi faluból, ahol nem másként az élet rendje, mint a tapasztalatainkban létező mai magyar vidéken. Ellenmondásokkal terhes, szétbomlott „közösség”, értékválságos, ahogy mindennaposá vált szóhasználatlalt ezt jelezni szoktuk. A Hangnaptólból mindenestre groteszk hangvételű táncovella lett, vagy inkább kisregény, tekintve, hogy — benyomásaink szerint — kissé túlrészletezett. Előadasmódja sem oly igénytel kidolgozott, mint a Stabat Mater — pedig jórészt ugyanazon erőkből álló — együttesé. Az idő (a további, karbantartó próbák), nyilván érleli, beszéljünk róla később (második tételben).

Seregi László „amerikás” elemekből építkező, **A városhas** című munkája (**Bernstein**-zenére) részint oldja az est komor hangulatát, másrészt a műfaj létjoga mellett vaks — a szegedi együttes részéről. **Forgách József** betanításában (asszisztensek: **Ugjay Ilona** és **Elvira Karavajeva**) a professzionista előadókat feltételező koreográfia eleven és hatásos volt **Csik György** villódzó, ötletes színpadáról.

Mindehhez — várjuk a negyedik „tételt”, a **Hyper-natura** című **Móger Ildikó**-balettet. Legközelebb 17-én, az Operettszínházban lép fel a szegedi balett, itthon pedig 25-én, amikor — remélhetően **Prepeliczay Annamariát** sikerül látni a Stabat Materben. Es útra **Kölep Zoltánt**, **Kőszegi Kátát**, **Tóth Zsuzsannát**, **Jurovics Tamást**, **Pataki András**, **Sárközi Attilát**, **Abraham Anikót**, akik bizonyosan akkor is kitűnnek az együttesből.

Sulyok Erzsébet

Egyházak a családokért

Lehetőség a beszédre, szeretet, örülni egymásnak, felelősség — ezek voltak azok a kulcsfogalmak, amelyek leggyakrabban hallhattuk tegnap, csütörtökön a megyei népfőnt családvédelmi tanácsa soros ülésén. **Varga István**, a megyei tanács egyházügyi titkára volt előadója a tanács egyetlen napirendi pontjának, amely a **Tájékoztató az egyházak családvédelmi tevékenységéről** címet viselte.

Az egyházügyi titkár rövid visszatekintésben szölt az állam és az egyházak kapcsolatáról. Azt, úgy a hatvanas évekig, a kölcsönös bizalmatlanság jellemezte, majd néhány év múltán ismertté föl társadalmunk talán éppen sikeres családvédelmi tevékenységük apropóján, hogy számunkra munkájuk felértékelődött, úgyhogy az utóbbi évtizedben a kapcsolatot a kölcsönös bizalom és az egymásra tekintés jellemzi. Mára bebizonyosodott, hogy a kis felekezetek, de a történelmi egyházak munkálkodása szociálpolitikai szempontból kiérdemeli a fontos társadalomépítő jelzőt. Konkrétan szölt az egyes egyházak szokásjogairól, melyek összességükben hitet tesznek a házasság szentségére, mint természetes életforma mellett, melynek lényege az egymás támogatása, a gyermekáldás, a közös élet férfi és nő között.

Társadalmunknak a családhoz való viszonya inkább ellátáscentrikus (lakás, böl-

csőde, óvoda, iskola, egészségügy), sajnos a jelenlegi gazdasági helyzetben csak nehezen tud alkalmazkodni szociálpolitikájával is az igényekhez. Az egyházak a világi szféráknak oly fontos nevelési oldalra fektetnek hangsúlyt, e tekintetben erkölcsi értékadásokra napjainkban rendkívüli a szükség.

A téma vitájában szölt **Rivár Jánosné**, evangélikus lelkész mindazokról a formákról, módszerekről, amelyekkel a családok stabilizálását kívánják segíteni, hasonlóképpen **Rostás Sándor**, kisteleki plébános. **Kiss Ferenc**, vezető pszichológus a nevelési tanácsadóban szölvá tette, jogalkotásunkban elsikkadt a humánus, szép erkölcsi céljainkat megélhetési gondjaink — amelyek a leginkább családbomlasztók — teljesen háttérbe szorítják. **Farkasinszky Teréz**, az ifjúsági idegongozó és drogambulancia vezető főorvosa egyenesen család- és gyermekellenesnek titulálta azokat a rendelkezéseket, törvényeket, amelyek ma meghatározzák életünket. **Dudás Józsefné**, a társadalombiztosítási tanács elnöke a szociális segélyezésekkel kapcsolatban elmondta, a tanácsok rá vonatkozó előírások is rendkívül szigorúak. Fölvitá a figyelmet a Magyar Közlönyben megjelent rendelkezésre, miszerint az általános iskolák egytől negyedik osztályáig a tankönyvek árát a szociális segélyre jogosult szülők visszaigényelhetik, a pénzt az iskola fizeti vissza. **M. E.**

A méhen belüli páciensekért

Felismerni, diagnosztizálni a magzati élet betegségeit ma, a technika korában nem jelent gondot, ott, ahol a szülészeti klinikákon, osztályokon a legkorszerűbb ultrahangkészülék társul a szakmai tudással.

Nálunk, a szegedi szülészeti klinikán 6 évvel ezelőtt — már akkor használt, elavult — ajándékba kapott, azóta persze a javíthatatlanságig elhasznált műszerreik kúszkodnak. Egyetlen régi ultrahangkészülékkel vizsgálják a dél-magyarországi régió állapotos asszonyait, és ezzel a géppel próbálják felderíteni a meddőségek okait. A gép megbízhatósága 50–60 százalékos — szakszerűen fogalmazva —, a felbontóképessége rossz, tehát a vizsgálatok során nem állapítható meg abszolút biztonsággal, hogy a magzati fejlődés normális vagy rendellenes.

Szemben a korszerűtlen, a legmodernebb ultrahangkészülékekkel lehetséges a magzati életfunkció zavarának pontos és azonnali észlelése. E műszerrel a fejlődő terhesség mincén milliméterre feltérképezhető, a fejlődési rendellenességek

Nincs asszony, ki ne rettegne terhessége idején azért, négy nyomorék, szellemi fogyatékos gyermeket hozzon a világra. S ha szenvedve is, de tudomásul veszi — ha méhen belüli fejlődési rendellenességet találva orvosa úgy ítéli meg — magzatától meg kell válnia.

időben észrevehető, fény deríthető a magzat genetikai ártalmaira. Segítségével végig nyomon követhető a méhen belüli fejlődés a petesejtékpzódástól a születés pillanatáig, és a mesterséges megtermékenyítés is csak korszerű ultrahangberendezéssel lehetséges.

Létezik ilyen műszer az országban. Csak nem ott kapott helyet, ahol a legnagyobb szükség lenne rá, ahol leggyakrabban a terhesség problémás terheséget kötelesek orvosolni, és ahol a gyógyító munka mellett a jövőendő szülészorvosait oktatják.

A szegedi klinikának — ahhoz, hogy feladatát telje-

síteni tudja, és ne lépjen vissza 10–15 esztendő a gyógyítás, megelőzés területén — új ultrahang berendezésre van szüksége.

A vásárolni szándékozott készülék ára 575 ezer dán korona — minden költséget összevetve —, 15 millió forint. A klinika eme összegnek mindössze töredékével rendelkezik, és a feladatokkal arányos minisztériumi támogatásra sem számíthat. Számít viszont a Dél-Alföld gyárainak, intézményeinek anyagi támogatására.

Kérését teszi annak reményében, hogy a leendő szülők korántsem érzik majd ablakon kidobott pénznek a támogatást. Hiszen azon túl, hogy adóalapjukból leírható a közadakozásra szánt összeg, enyhítenek egy súlyos társadalmi-egészségügyi gondon.

Az életmentésre és gyógyításra esküdött orvostársadalom kénytelen ilyen összegre adakozással javítani — a tragikusnak joggal minősíthető — körülményeken, addig, amíg a magyar egészségügy a nemzeti jövedelemből 5 százalékban részesül.

K. K.

ÁKV-aukció

Kéziratokból, metszetekből és fényképekből rendez árverést az Állami Könyvtár-terjesztő Vállalat, október 25-én, kedden 16.30 óraiól az ÁKV Deák Ferenc utcai központjában. Az aukción 149 dokumentumra licitálhatnak az érdeklődők.

Miként a vállalatnál az MTI munkatársának elmondták, a kéziratok többsége irodalmi, színháztörténeti vonatkozású. Közöttük találhatók Arany János tintával írt utaltánya, amelyet egy könyvkötő számára töltött ki, Blaha Lujza levele, illetve üdvözlőkártyája, Görgy Artúrnak egy kereskedőhöz levelezőlapra küldött rendelkezése, valamint Kosztolányi Dezső aláírt névjegye. Több Karinty-emlék is megvásárolható lesz; aláírt fényképe, tintával írt szerződése, amelyben egy H. G. Wells-regény fordítására, illetve egy eredeti mű megírására vállalkozik a Galántai Könyvtár kérésére. A verskéziratok között elárvarezik Szerb Antal „Kölcsy manir-jában” és Zelk Zoltán „Váram” című versének tintával írt kéziratát. Az irodalmi kéziratok mellett vendéglátó-ipari és kereskedelem-történeti emlékek is kalapács alá kerülnek